

AZ ÉPÍTŐIPARI KÖNYVTÁRHÁLÓZAT FEJLESZTÉSÉNEK

1960-IK ÉVI TAPASZTALATAIBÓL

69:021.6

Az Építésügyi Dokumentációs Iroda /ÉDI/ - mint hálózati alközpont - feladata, hogy rendszeresen ellenőrizze a hálózatba tartozó könyvtárak tevékenységét, ezeknek a könyvtáraknak módszertani segítséget nyújtson, s összefogja az egész hálózat munkáját.

Ennek értelmében az elmúlt évben meglátogattuk az építésügyi tárca 135 vállalati könyvtárát /176 esetben/; több vidéki /12/ könyvtár felkeresésére különböző technikai jellegű okokból nem került sor.

Ha a könyvtárlátogatások tapasztalatai alapján rendelkezésünkre álló részadatokat megkíséreljük összefoglalni, akkor az első terület, amellyel foglalkozni kell, a társadalmi tulajdon védelmének biztosítása, a szabványos leltári nyilvántartások. A könyvtárlátogatás biztosítása terén az elmúlt év határozott fejlődést hozott. Míg 1959-ben még csak 40 vállalatnál volt szabványos leltári nyilvántartás, addig 1960-ban már 97 vállalatnál sikerült ezt a kérdést rendezni, ami az előző évhez képest 242 %-os fejlődés. Ebben jelentős segítséget nyújtott a 94/1959.sz. EM miniszteri utasítás kiadása is, amelynek a könyvtárakra vonatkozó részét az ÉDI készítette elő. Meg kell azonban mondanunk azt is, hogy 33 vállalati könyvtárban a társadalmi tulajdon védelme még ma sincs kielégítő módon megoldva.

A könyvtári munka színvonala tekintetében is fejlődés tapasztalható. Ez a legszembevetőbb a szakirodalom feltárása terén. Míg 1959-ben 15 vállalati szakkönyvtárban volt katalógus, addig az elmúlt évben már 60 vállalat készített szak-katalógust, ami hálózati viszonylatban 400 %-os fejlődést jelent. Ezt az esetek többségében a meggyőzés mellett az erősebb hangú jegyzőkönyvek segítségével sikerült elérni, ami a jegyzőkönyv rendszer hasznossága mellett szól.

Ugyancsak eredményeket állapítottunk meg a kölcsönzés területén is. 1959-ben a kölcsönzéseket 28 vállalatnál regisztrálták az előírt módon /szabványos egy- vagy kétkártyás rendszerrel/, az elmúlt évben ez a szám 56-ra nőtt, ami 100 %-os emelkedést mutat.

Az elmúlt évi könyvtárhálózati tevékenységünk a könyvtárosok tiszteletdíjának rendezése szempontjából is sikeres volt. Jóllehet ennek a kérdésnek végleges rendezését még nem tudtuk elérni, mégis tavalyhoz viszonyítva 75 %-os fejlődés

dést sikerült biztosítanunk. 1959-ben 28 vállalatnál dolgozott tiszteletdíjas könyvtáros, az elmúlt évben ezek száma 40-re nőtt. Ez az eredmény az egyes iparigazgatóságokkal kialakított jó kapcsolatainknak köszönhető.

Az 1.sz. táblázat a könyvtári munka fent ismertetett adatait foglalja össze iparigazgatóságok szerinti bontásban. A 2.sz. táblázat pedig az egész tárcára vonatkozó adatokat tartalmazza. Meg kell jegyeznünk, hogy a kimutatásban a tervező- és kutatóintézeti könyvtárak nem szerepelnek, mert ezekben a könyvtárakban mások a problémák és a feladatok. /A könyvtárak munkájára vonatkozó részletes adatokat az OMK adat-szolgáltatás feldolgozása után állítjuk össze./

1.sz. táblázat

Év	Váll. száma	van könyvt.	nincs könyvt.	lel- tár	kata- lógus	szabv. kölcs.	tiszte- letdíj	Igazgatóság
1959	16	14	2	4	5	7	8	Országos Ép.ip. Ig.
1960	16	13	3	12	9	11	10	
1959	17	17	-	13	2	4	12	Területi Ép.ip. Ig.
1960	17	17	-	15	8	8	14	
1959	12	12	-	5	3	2	3	Ut- és Vízépi- tési Ig.
1960	12	12	-	6	4	3	4	
1959	12	12	-	3	1	3	-	Szerelőipari Ig.
1960	13	13	-	8	6	9	1	
1959	16	14	2	4	-	1	1	Gépesítési Ig.
1960	16	15	1	12	6	8	2	
1959	9	2	7	-	-	-	-	Segédipari Ig.
1960	9	2	7	1	1	1	-	
1959	24	15	9	5	1	4	1	Téglaipari Ig.
1960	24	15	9	12	7	8	1	
1959	9	9	-	1	1	3	1	Mész- és Cement- ipari Ig.
1960	9	9	-	7	5	6	2	
1959	12	3	9	-	-	-	-	Kő- és Kavics- ipari Ig.
1960	12	4	8	3	1	1	1	
1959	12	12	-	2	-	-	2	Üvegipari Ig.
1960	12	11	1	8	4	2	4	
1959	8	8	-	1	1	1	-	Finomkerámiai Ig.
1960	8	7	1	6	4	2	1	
1959	12	10	2	1	1	3	-	Betonelemgyár- tó Ig.
1960	12	11	1	6	5	6	-	
1959	6	-	-	-	-	-	-	Egyéb
1960	6	1	-	1	-	1	-	

2.sz. táblázat

Év	könyv. száma	leltár	katalógus	kölcsönzés /szabványos/	tiszteletdíjasok /száma/
1959	135	40	15	28	28
1960	130x/	97	60	56	40
A fejlődés %-ban:					
	242 %	400 %	100 %	70 %	

A fenti táblázatok alapján megállapíthatjuk, hogy a könyvtári munka színvonala tekintetében a legnagyobb fejlődés az építőipari igazgatóságokhoz tartozó vállalatoknál mutatkozik. E két igazgatósághoz tartozó 35 vállalat közül csak 3 helyen nincs szakkönyvtár, és tevékenységi körük szempontjából e 3 nem tartozik szorosan az igazgatóság profiljához.

Sokat javult a helyzet a gépesítési igazgatóság irányítása alá tartozó vállalatok szakkönyvtárainál is. Míg 1959-ben e szakkönyvtárak közül csak 4 helyen volt szabványos leltári nyilvántartás, katalógust sehol sem készítettek, s a kölcsönzés is mindössze 1 szakkönyvtárban volt szabályos, addig az elmúlt évben 12 könyvtár készítette el a szabványos leltári nyilvántartást, 8 a szakkatalógust, és 8 könyvtár tért át a szabványos kölcsönzési nyilvántartásra.

Változatlanul alacsony azonban a könyvtári munka színvonala a tégl- és cserép-, a kő és kavics- és a betonelemgyártó igazgatóságokhoz tartozó vállalati szakkönyvtárakban.

A fenti táblázatok nemcsak a vállalati szakkönyvtárak általános értékeléséhez adják meg a legalapvetőbb adatokat, hanem a fejlődés mértékének lemérése útján lehetőséget adnak a hálózat ez évi fejlesztési tervszámainak kidolgozására is. Könyvtárlátogatási tevékenységünk során első ízben van lehetőségünk a hálózat fejlesztésének tervezésére. Ennek alapvető feltétele, hogy megállapítsuk a vállalati szakkönyvtár működéséhez szükséges minimális feltételeket: a kötettszámot, a könyvtár kezelésének módját és a vállalat könyvtári szempontból való fontosságát.

A most következő könyvtárlátogatások lebonyolítása előtt kidolgozzuk a hálózat pontos fejlesztési tervét, amelyben iparigazgatóságok szerint, vállalatonként rögzítjük az elérni kívánt eredményeket. Ezek ebben az évben mégcsak a szabványos könyvtári nyilvántartás, megfelelő helyiség, szekrény, erre alkalmas könyvtáros stb. biztosítására szorítkoznak. A fejlesztési terv 1962-re átnyúló részére már egyéb, magasabb követelményeket állítunk magunk és a könyvtárosok elé. 1961. évi könyvtárlátogatásaink során minden egyes könyvtárral megbeszéljük a könyvtár évi tervét, jegyzőkönyvben rögzítjük a különféle feladatokat, s

x/ A könyvtárak számának csökkenése egyes vállalatok összevonásából adódik.

1962-ben a jegyzőkönyv minden egyes pontját /a fejlesztés tervszámát/ külön ellenőrizzük.

Munkánkat így módon tervszerűbbé, eredményesebbé tesszük.

Bagi János - Hárs Ferenc

- . . . - . . . -

EGY ÚJ DOKUMENTÁCIÓS KIADVÁNY

002:06.048.26

Új színfolt jelentkezett a műszaki tájékoztatás területén. Régi hiányt pótol a most megjelent KOHÓ- ÉS GÉPIPARI UJÍTÁSOK c. sorozat, amelyet a Kohó- és Gépipari Minisztérium Könyvtári Hálózati Alközpont szerkeszt, és ad ki. A tájékoztatóban röviden közlik azoknak az ujitásoknak a lényegét, amelyeket a kohó- és gépipar területén már bevezettek, és amelyekről úgy vélik, hogy más üzemek is fel tudják azokat használni. A sorozat megjelentetésének a gondolata nyilván a szovjet példa alapján jött létre, miután a szovjet műszaki és tájékoztatási irodák anyagának egyik fő jellemzője, hogy felhasználják, és terjesztik az ujitások anyagát, csak úgy, mint a folyóiratokban megjelent cikkeket, kutatási jelentéseket stb.

A Kohó- és Gépipari Ujitások c. kiadvány olyan módon készül, hogy a Hálózati Alközpont bekéri a nagyobb gyárakból a már bevezetett ujitásokat. Ezekből válogatják ki rendszeresen a terjesztésre alkalmas anyagot, amelyet jól kezelhető A/5-ös formátumban sokszorosítanak. A közlés témakörönként összegyűjtve történik. Ilyen csoportok pl.: kohászat, öntés, hidegalakítás, forgácsolás, felületkezelés, szerszámok, készülékek, mérés- ellenőrzés, megelőző karbantartás.

Minden ujitást külön lapon ismertetnek, röviden megadják az ujitás lényegét, az alkalmazáshoz szükséges tennivalókat, és utalnak az ujitás eredményeként várható gazdasági megtakarításra, valamint közlik, hogy melyik vállalat adta azt be.

A Kohó- és Gépipari Ujitások c. kiadványt tapasztalatcsere céljából megküldik a KGM vállalatainak és intézeteinek. A 29/1959/V.10 Korm. sz. rendelet alapján az ujitási felelősök kötelesek a közölt anyagot az ujitási-naplóba bevezetni, s továbbiakban ujitásként kezelni. A felhasználásra vagy elutasításra vonatkozó határozatot pedig a Hálózati Alközponttal záros határidőn belül közölniük kell. Ezen túlmenően az ujitási javaslat megvalósításától számított 1 év elteltével értesítik a Hálózati Alközpontot az ujitás sorsáról. Az Alközpont pedig tájékoztatja erről a javaslattevőt s más érdekelt szerveket.